

Josip TOMAŠIĆ

Bašćanska kronika Marka Šorića

Mr. oec. Josip TOMAŠIĆ, dipl. ing.
Ćičarijska 41
HR – 51 000 Rijeka
josip.tomasic@ri.ht.hr

UDK 94(497.5Baška)(093.3)
821.163.42-94.09Šorić, M.
Građa

Dugogodišnji sakristan župne crkve u Baški Marko Šorić (1860. – 1949.) pisao je od 1901. do 1909. godine kroniku mjesta Baške i njezine okolice od vremena prije Krista s dopunom do 1936. godine, kada mu je umrla supruga. Rukopis ima malo više od 300 stranica. U prvome je dijelu, koji obuhvaća oko 2/3 rukopisa, obuhvaćena povijest Baške, a u nekim slučajevima i otoka Krka, dok je preostali, drugi dio autobiografski: o njegovu djetinjstvu, gotovo četverogodišnjoj službi u austrougarskoj mornarici, u što je uključen i detaljan opis putovanja jedrenjakom s ugrađenim parnim strojem u Kinu i Japan, o problemima nakon povratka kući te o ženidbi i svom skladnom braku. Spomenuti prvi, povijesni dio pak sadrži brojne legende, ali i velik broj prijepisa dokumenata od 1461. nadalje. Pisac je vladao glagoljčnim pismom iz kojeg je puno toga prepisao, a i neke dijelove rukopisa o kojem je riječ napisao je tim pismom. Velik se dio njegovih zapisa odnosi na crkvenu povijest, na crkve i kapele, na crkvene ustanove, na svećenstvo. Iako nije bio povjesničar nego običan čovjek sa završenom pučkom školom, usudio se napisati ono što nijedan drugi Bašćanin prije njega nije činio: povijest Baške. Njegova bi povijest trebala biti poticaj stručnjacima da provjere izvore i pozadinu njegovih zapisa, pogotovo ako bi bila tiskana i tako postala dostupna većem broju ljudi.

Ključne riječi: Marko Šorić, Baška, otok Krk, povijest, crkvena povijest, K.u.K. Kriegsmarine.

Uvod

Pisac ovog teksta došao je na ideju da bi rukopis Marka Šorića, među Bašćanima poznat kao „Kronika Marka Šorića“, trebalo izdati u obliku tiskane knjige. S tom je idejom došao zauzetoj kulturnoj djelatnici gospođi Blandini Marković Randić, članici bašćanske kulturne udruge Sinjali, koja je zaslužna za Bašćansku stazu glagoljice i mnoge druge kulturne pothvate. Od nje je doznao da nije prvi i jedini kojemu je to palo na pamet te da se na tome već radi. Naime, ing. Antun Hrabrić je, uz mnoge konzultacije s gospođom Marković Randić, već 2013. bio napravio računalni prijepis rukopisa (osim malih dijelova pisanih glagoljicom) i ponudio jednoj organizaciji da ga izda u obliku tiskane knjige koju je nazvao „Bašćanska kronika Marka Šorića“. No bio je odbijen. Stoga je anketirao Bašćane koji bi bili spremni kupiti knjigu kako bi odredio njezinu cijenu. Pisac ovog teksta kontaktirao je, posredovanjem gospođe Marković Randić, telefonom gospodina Hrabrića te su dogovorili susret u Rijeci kada gospodin Hrabrić iz Zagreba u Rijeku dođe posjetiti svoju sestru. No nakon dva mjeseca, prije nego što se dogodio dogovoreni susret, gospodin Hrabrić je umro. Bog ga pomiluj! A pisac ovog teksta nastavio je tražiti mogućeg izdavača knjige.

Prepisivač Antun Hrabrić o kronici

Antun Hrabrić podijelio je kroniku u dva sveska o kojima u uvodu piše sljedeće:

„U prvom svesku su sabrani zapisi povijesnog karaktera koje je M. Šorić većim dijelom prikupio od drugih, dok je drugi svezak osoban, autobiografski, pa i intiman. Na kraju prvog sveska na stranici 166 ovih zapisa stoji: *Ovo ja san pisal sa velikim trudom dok sam ovo sve potrazio a mnoge stvari i od ljudi ispitivao ali je to trajalo mnogo vrimenta pricel san prebirat knjige i trazit ove starinske stvari u knjigah od godine 1901. na dan svetoga Ivana nepomucenoga to je na 16 maja Svarsio sam trazit po knjigah od ovih starinskih stvari godine 1909. na 3 Maja. Na dan uzvisenja sv. Križa.*“

(...) „Drugi svezak na neki način predstavlja spomen stotinama Ba-

ščana koji su neuki, uplašeni, nesigurni upadali u žrvanj Kaiser und König Kriegsmarine, u kojoj je jezik zapovijedanja i komuniciranja bio njima stran i postajali 'matrozi'. M. Šorić je u KuK mornarici proveo gotovo pune četiri godine i u obliku dnevnika detaljno opisao svoje doživljaje. Na zadnjim stranicama drugog sveska su, uz mnogo osjećaja i nježnosti, zapisani intimni doživljaji od povratka u Bašku sve do smrti njegove ljubljene žene Jelene. Marko Šorić je rođen 29. veljače 1860. godine, a umro 1949. godine. Bašćanski 'mežnjar' postao je 30. prosinca 1897. i ostao do kraja života. Upravo su druženje sa svećenicima i vjerojatan pristup zapisima župne arhive te tišina i mir crkvene sredine stvorili uvjete za Markov intelektualni razvoj i želju za pisanjem. Časni Marko Šorić je ove zapise o Baški pisao prije stotinu godina. Zaslužuje da mu se ovim prijepisom zahvalimo.“

O rukopisu Hrabrić u istome uvodu piše:

„Sam rukopis je mjestimično nečitljiv, nerazumljiv, nedoraden, s izostavljenim slovima i riječima, spojenim riječima ili njihovim rastavljanjem u slogove, što odaje nedovoljnu školsku podlogu i pismenost autora, ali i njegovu upornost i želju da svoje doživljaje i istraživanja otme zaboravu. Strane riječi, nazivi i pojmovi su zapisani onako kako ih je Marko Šorić čuo, tj. fonetski.“

Dr. Anton Bozanić o rukopisu

Uvaženi povjesničar vlč. dr. Anton Bozanić u poglavlju o istaknutim Bašćanima svoje knjige *Baška i bašćansko područje – povijesni hod i drevna župa* (2017.)¹ ovako piše o Marku Šoriću i njegovoj Bašćanskoj kronici:

„Marko Šorić (1860. – 1949.), sakristan i poslužitelj u župnoj crkvi, istraživač i pisac *Bašćanske kronike*. Obavljajući savjesno godinama uobičajene poslove sakristana u bašćanskoj župnoj crkvi, Šorić je naučio, uz ostalo, dobro čitati glagoljicu i pisati njezinim kurzivom. U njemu je rasla ljubav prema kulturnoj baštini i sazrela misao o prikupljanju svih povi-

.....
1 BOZANIĆ 2017, 156.

jesnih podataka o crkvama, kapelama, samostanima, bratovštinama, biskupskim odredbama i dekretima, zatim o lokalitetima, ljudima, običajima i ostalim važnim povijesnim događajima vezanim uz Bašku. Svoje spoznaje marljivo je upisivao u knjigu velikog formata od oko 200 stranica kojoj sadržajno pristaje naziv *Bašćanska kronika*. Započeo je pričom o davnim vremenima i potom opisivao hrvatske vladare i krčke knezove Frankopane. Nastavio je s opisom svake pojedine bašćanske crkve, postojeće i napuštene, Bratovštine Sv. Duha najstarije u Baški, svadbenih običaja u mjestu, župnih matica, natpisa po mjestu, događaja tijekom 19. stoljeća, epidemije kolere u Baški i dr. *Kronika* završava životopisom rođaka popa Frana Šorića i vlastitim životopisom, gdje spominje da je kao mornar u Austrijskoj ratnoj mornarici dospio do Kine. Zanimljivo je kako se taj čovjek, s naobrazbom samo bašćanske pučke škole, sjetio i odvažio istraživati i bilježiti brojne podatke koje bi bez njegova napora prekrio veo zaborava. Nije se zaustavljao samo na uskom patriotizmu jer se iz opisa razabire da je čitao Kačića i *Ljetopis popa Dukljanina*. Međutim, valja naglasiti da je samouki Šorić bio osoba bujne mašte i da je mnoge povijesne nepoznanice ispunjavao proizvoljnim odgovorima, odnosno bez valjanih razloga protumačio kako se njemu činilo. Ipak, treba priznati da je pisac *Bašćanske kronike* zabilježio ono što se bolje školovani nisu sjetili učiniti i da, osim nekih maštovitih sadržaja, u njegovom rukopisu ima mnogo povijesnih zrnaca i gradiva koji postaju značajni i gotovo nezaobilazni današnjim istraživačima povijesti. Osebujno djelo Marka Šorića, čiji original čuvaju nasljednici, a preslike posjeduju mnogi, predstavlja za Bašku bogati povijesni i kulturni sadržaj.“

Dr. Vinko Dorčić o autoru i njegovoj kronici

Dr. Vinko Dorčić Bubulić o istome je djelu napisao članak u *Bakarskim zvonima*² pod naslovom „Bašćanska kronika“:

„U župnoj crkvi sv. Trojice u Baški na Krku dugo je godina vršio službu crkvenjak mještanim Marko Šorić (1860. – 1949.). Bio je to bistar i okretan čovjek koji je ne samo poznao sve crkvene funkcije i obrede i

.....
2 DORČIĆ 1974.

točno obavljao sve poslove sakristana u crkvi, nego je osim toga lako čitao glagoljicu i čak pisao njezinim kurzivom. U njegovo je doba liturgijski jezik u krčkoj biskupiji, kojoj pripada Baška, bio staroslavenski, a crkveni misali i stari breviri bili su štampani glagoljicom. On je dobro poznao staroslavenštinu i lako je čitao glagoljicu i snalazio se u starim brevirim i misalima, i to koliko u slovima toliko i u brojkama. Marko Šorić je prvi od pismenih ljudi u Baški došao na misao da sakuplja povijesne podatke o crkvama, samostanima i kapelama u okolini Baške, da bilježi i prepisuje natpise na zgradama, crkvama, spomenicima i nadgrobni pločama, da bilježi vijesti o crkvenim bratovštinama u Baški i da prepisuje važnije odluke i dekrete crkvenih vlasti, koji se tiču Baške, njezinih vjerskih službenika i ustanova. Marko Šorić kao marljiv i bistar čovjek došao je na ideju da piše neke vrsti kroniku o bašćanskoj prošlosti zajedno s povijesnim podacima koji se tiču Baške i njezinih crkvenih ustanova. Njegova je kronika omašna knjiga uvezana u kožu, s hrapavim stranicama kojih imade oko 200, od kojih je oko dvije trećine ispisano, a jedna trećina je još čista. Ona se sada nalazi kod njegovih nasljednika. Kronika počinje povijesnim podacima prema Kačiću i ostalim ljetopisima po običaju 'od stvorenja svijeta'. Zatim slijede povijesne napomene prema 'Kronici popa Dukljanina' pa se tu spominju i oni hrvatski i srpski knezovi koje ta kronika navodi, a službena ih pisana povijest ne priznaje. Nakon toga navodi pisac kronike povijesne podatke o krčkim knezovima Frankopanima koji su vladali otokom Krkom od god. 1118. do god. 1480. Poslije tih podataka dolaze pojedini podaci iz hrvatske povijesti s godinama kao i bez godina. Iza toga navodi Marko Šorić historijske podatke o samostanima i crkvama u okolici Baške, kada su te crkve sagrađene i posvećene, a kada su možda napuštene ili porušene. Podaci su o tome povezani s narodnom predajom koju pisac također spominje. Zatim slijedi osobito važno poglavlje o 'Bratovštini sv. Duha' u Baški, koja je osnovana u 13. stolj. i vezana je uz crkvicu sv. Duha sagrađenu god. 1195. Ruševine se te crkvice vide i danas pod bašćanskim grobljem sv. Ivana. To je najstarija bratovština u Baški – ima već oko 750 godina – i jedna je od najstarijih u našim krajevima. Njezin je statut, kako navodi naš kroničar, primljen 4. VIII 1441. u doba kneza Nikole Frankopana. S knezom Ivanom Frankopanom, zadnjim knezom otoka Krka, vezani su podaci o

bašćanskom statutu od 25. X. 1470., koje naš pisac navodi u svojoj kronici.

Poslije zabilježbi o Tominu Selu, koje se nalazilo u području crkvice sv. Mihovila u Baški, slijede prijepisi biskupskih odluka i dekreta koji se tiču postavljanju bašćanskih župnika, promjena u crkvama u Baški s obzirom na svečanosti, pobožnosti i obrede. Kod ovih dekreta i odluka treba napomenuti da su mnoge godine pogrešno navedene, ali imade i točno zabilježenih godina. Očito je da pisac nije uvijek odmah zabilježio godinu imenovanja ili postavljanja župnika, nego je to često naveo kasnije, i to po sjećanju. Naš je kroničar nakon toga opširno opisao ženidbene i svadbene običaje u Baški, među kojima je svakako najznačajniji običaj da mladenci noć poslije svog vjenčanja provedu svatko kod svoje kuće, što je vrlo važno u eugenetskom kao i u ženidbeno-pravnom pogledu. Iz ovog poglavlja slijedi da su se matice vjenčanih vodile u Baški počevši od god. 1614. Nakon toga je pisac u posebnom poglavlju po pričanju starijih ljudi opisao uzbuđenje i strah u Baški radi event. dolaska francuske vojske za vrijeme rata god. 1859. između Austrije s jedne te Sardinije i Francuske s druge strane, a u kojem je ratu austrijska vojska bila poražena. Pisac završava svoju kroniku životopisom svoga rođaka popa Frana Šorića, opisom kolere u Baški god. 1855. i konačno svojom autobiografijom iz koje se vidi da je kao mornar u austrijskoj ratnoj mornarici pohodio i Kinu na putu oko svijeta.

Kronika Marka Šorića, koju možemo nazvati 'Bašćanskom kronikom', obuhvata razdoblje od god. 1614. do god. 1936. Ona nam doduše dokazuje da je pok. Marko Šorić bio čovjek bujne mašte kojom je ispunio mnogu nepoznatu stranicu mjesne ili hrvatske povijesti, ali ujedno dokazuje i to da je bio bistar i pismen čovjek koji je prvi počeo bilježiti one stvari koje su bile od važnosti za mjesnu bašćansku prošlost. Začuđuje kod njega poznavanje 'Kronike popa Dukljanina', koju ne pozna ni mnogi intelektualac, pa često ni onaj koji je studirao povijest na Filozofskom fakultetu. Isto tako začuđuje da se taj čovjek bez veće naobrazbe prvi u Baški sjetio bilježiti tekstove natpisa i spomenika, biskupskih odluka i dekreta, pa nam je tako sačuvao mnoge podatke koji bi bez njegova rada bili svakako propali. Radi toga 'Bašćanska kronika' pok. Marka Šorića predstavlja jednu zanimljivu pojavu i pokušaj među ba-

ščanskim pismenim ljudima, pokušaj koji ne potječe ni od jednog pripadnika bašćanske inteligencije, nego potječe od jednog bistrog čovjeka s pučkom školom, koga je njegovo zanimanje crkvenjaka potaklo da uzme pero u ruke i da zabilježi one stvari koje nijedan bašćanski intelektualac nije zabilježio. Ima doduše u ovoj kronici stranica u kojima prevladava mašta, ima, možemo reći, izmišljenih podataka i plodova čiste fantazije, ali imade i vrlo mnogo povijesnih zrnaca i povijesnog gradiva koji se bez bojazni može kao vjerodostojan upotrijebiti. Radi toga je pojava Marka Šorića u Baški uistinu jedan 'curiosum' (rijetkost, neobičnost) kojemu moramo biti zahvalni i s kojim se možemo ponositi.“

Iz ovoga je prikaza očito da je njegov autor imao u rukama original kronike do kojega pisac ovoga članka nije uspio doći. Budući da je doktorirao iz područja zemljopisa, neobično je da putovanje Marka Šorića do Kine i Japana i natrag istim putem naziva putem oko svijeta. Dr. Dorčić u svome članku o bašćanskim prezimenima i nadimcima navodi da je prezime Šorić „zapravo Zorić u talijanskoj transkripciji“³. Usput rečeno, prezime Šorić je u Baški izumrlo.

Komentar pisca ovog članka

A pisac ovog teksta na temu rukopisa dodaje sljedeće. Naime, neki su dijelovi ovog rukopisa već objavljeni, a neki uprizoreni. Kao dodatak članku o Statutu bratovštine Majke Božje Goričke iz 1425. godine autora Dalibora Salopeka i Darka Žubrinića objavljen je statut bratovštine Sv. Duha u Baški iz rukopisa Šorićeve kronike u Krčkom zborniku⁴. Više je puta pak ljeti uprizoren Bašćanski pir iz istog rukopisa. Nadalje, na ovaj se rukopis kao izvor podataka u fusnotama i u popisu literature i izvora⁵ svoje knjige „Glasovita župa Baška“ poziva i vlč. Alojzije Ragužin. Ovaj izvor on naziva „Marko Šorić: *Iz povijesti Baške* (rukopis)“.

Piscu ovog teksta posebno je zanimljiv dio rukopisa o putovanju

.....
3 DORČIĆ 1970, 475-480.

4 SALOPEK – ŽUBRINIĆ 2019, 164-178.

5 RAGUŽIN 1998, bilj. 3 na str. 14 (155) i bilj. 74 na str. 57 (157) u I. svesku (izvan zgrade je broj stranice na kojoj se nalazi oznaka bilješke u tekstu, a u zgradi je broj stranice na kojoj se nalazi sadržaj bilješke) i popis literature i izvora na str. 287 u svesku II. (1998).

Marka Šorića u Kinu i Japan kao mornara na austrougarskom ratnom brodu koji je bio jedrenjak, ali imao je i parni stroj. I djed pisca ovog članka Dinko Tomašić je kao ložač parnog kotla na ratnom brodu putovao u Kinu i Japan, ali u nekoj drugoj, kasnijoj ekspediciji jer je u vrijeme polaska Marka Šorića na taj put imao samo pet godina. Zanimljivo je da Šorić na str. 259 rukopisa piše: „a u Zvecu [Suezu] govorelo se je sve Harvaski“. Zna se da su Hrvati sudjelovali u kopanju Sueskog kanala i da je među njima bilo i Bašćana, a Šorić je u Suezu sreo Bašćanina Frana Anicinog koji je tada tamo živio, o čemu piše na str. 260 svog rukopisa. A od 1956. g. su dvojica Bašćana bili piloti u Sueskom kanalu.

Nedosljedan je u pisanju velikih i malih slova, kao da ne vodi računa o pravilima za pisanje početnih velikih i malih slova, nerijetko piše spojene riječi (što može biti bliže izgovornom nego pravopisnom obliku), uglavnom ne rabi diakritičke znakove (za slova ć, ž, š) a ponekad piše č iako taj glas u bašćanskoj čakavici ne postoji. Nadalje, Šorić rabi dva oblika iste riječi: crkva i crikva. Ima još riječi koje rabi i u književnom i u dijalektalnom obliku. Riječ „mjesto“ piše kao „misto“ umjesto bašćanskog oblika riječi „mesto“. To je očito naučio od Dalmatinaca s kojima je više od 11 mjeseci kao austrougarski mornar proveo na tvrđavi Sv. Nikole ispred Šibenika. Često ne piše točke na kraju rečenica, a zareza ima više nego što treba.

Autori Bozanić i Dorčić u svojim prikazima kronike pišu da rukopis ima oko 200 stranica. Vjerojatno je riječ o procjeni. Na 167. stranici rukopisa piše da je završio pisanje „dne 3 Maja na dan Uzvisenja sv. Kriza godine 1909“ i potpisao se glagoljicom pa bi to moglo biti izvorom podatka o oko 200 stranica rukopisa. Iza toga je napisao još dvije stranice o natpisima u crkvi sv. Lucije, o šest mletačkih duždeva i o zlatnom novcu nađenom u Maloj luci. Slijedi životopis njegova rođaka popa Frana Šorića i o koleri u Baški u vrijeme tog popa 1855. g. na dvadeset stranica, što je autor napisao 1904. g. Na kraju je autobiografija Marka Šorića od još sto i pet stranica. Nju završava smrću svoje žene 1936. godine.

Preslika koju ima pisac ovog teksta, kao i preslika koju posjeduje Župni ured u Baški te računalni prijepis A. Hrabrića imaju po 304 ispisane stranice. Oko 200 stranica pripada onome dijelu kojeg Hrabrić na-

ziva prvim sveskom. Taj, povijesni dio čini oko dvije trećine rukopisa, dok autobiografski dio čini oko jedne trećine rukopisa.

Mnogi Bašćani imaju fotokopije kronike umanjene na format A4. Jedan uvezani primjerak fotokopije rukopisa u originalnom, većem formatu nosi naslov: „Kronika: MARKA ŠORIĆA – BAŠKA“. Antun Hrabrić u svom uvodu o tome piše: „Gdje je i kod koga je ‘zapeo’ original nisam uspio doznati.“

Predmet Šorićeve kronike je, dakle, povijest Baške i bašćanskog područja. Događaji iz najstarijih vremena koje opisuje očito su legende, dok su noviji događaji prijepisi nekih zapisa do kojih je došao vjerojatno u arhivu župe i možda iz nekih drugih izvora. Piscu ovog teksta najdetaljniji način prikaza o čemu sve to piše Marko Šorić u svojoj kronici izgleda sadržaj kako ga je napravio A. Hrabrić, ovdje naveden bez brojeva stranica i dva dodatka koje je on namjeravao dodati na kraju prvog dijela:

Pregled sadržaja knjiga zapisa Marka Šorića

Budući da rukopis nema uvijek prepoznatljivu strukturu u obliku naslova, radi lakšeg snalaženja sadržaj se daje u obliku tematskih smjernica (koje nisu istodobno uvijek i naslovi), a koje sam mogao prepoznati.

Prvi svezak

Fotokopija jedne priznanice

Knjiga Parva (*o gradu Skoplju*)

Knjiga Druga (*nastavak o Skoplju, Korintiji
i drugim starim naseljima*)

Naselja Sokol, Bosar

Treta knjiga (*selenje Baske nad moren*)

Knjiga Cetvarta (*stara naselja - nastavak*)

Knjiga Peta (*broj stanovnika, nevolje velike boginje*)

Knjiga Sesta (*grad Pekalica – Gradac*)

Knjiga Sedma (*povijesni prikaz, Zvonimir, kamena tabla sv. Lucije*)

Knjiga Osma (*dolazak Frankopana*)

Knjiga Deveta (*Frankopani, nošnja*)

- Knjiga Deseta (*početak gradnje kuća – Balardićevo*)
 Knjiga Jedanajsta (*povijesno, manastiri*)
 Knjiga Dvanaesta (*zakon bratovštine sv. Duha i dr.*)
 Popis članova bratovštine sv. Duha iz 1461.
 Upis Tomino selo (*o Tominom selu, posjet biskupa vejskog 1556.*)
 Nacrt Statuta kojim Frankopan uređuje odnose Baščana
 i Vrbančana
 Baska primorje (*sporno preseljenje sv. Otajstva u novu crkvu*)
 Crikva nova sv. Ivana Krstitelja ili sv. Trojica
 Ženidba u staro doba
 Crikve i kapele
 Sv. Lucije
 Sv. Petra; Antona Opata; Antona od Padove
 Sv. Marijice; Sv. Jurja u Dragi; sv. Juraj u Gradu; Sv. Mihovil;
 sv. Marko; sv. Fumija
 Sv. Marije Mandalena; sv. Jakov; sv. Duha na Gradu
 Mostir sv. Kuzme i Damjana
 Majke Božje na Gorici
 Sv. Pavla va Dragi; Sv. Jurja va Dragi
 Gospe od Karmena
 Sv. Jelisavte; Svi Sveti u Staroj Baški
 O ponašanju u crkvi
 Desetine – sporovi
 Oltar sv. Ivana Karstitelja
 Balotanje (*glasanje*) za jezik
 Srebrni križ dar Nikole Frankopana
 Napisi po crikvi sv. Ivana Krstitelja
 Crtež crkve sv. Ivana Krstitelja
 Okolica crkve sv. Ivana
 Kako su cineli crikvu sv. Trojica
 Popis popova koji su obavezni davati doprinos za Novu crikvu
 Stari natpisi u novoj crikvi sv. Trojice
 Još neke naredbe iz Venecije
 Cudne stvari (*hladnoća u maju; nestanak sela Knjakina i Gorica*)
 Popis popova u kleru 1744, procesije, kako bi popi cineli juzine

Krštenje, krizme i ženidbe (*prvi upisi 1614*), broj stanovnika
 Škola i Bojno
 Početak gradnje kuća u Baški
 Bašćani u boj sa Vejani
 Kazna Baski
 Strah od Francuza u Baški (1858)
 Mletački duždevi; prvi hrvatski vladari; sv. Ćiril
 Suđenje u Omišlju Lovri Marguti za dvije ukradene ovce
 Vladari i vladavine (kralj Sigismund, knezovi Frankopani...)
 Napisi na zvonu sv. Lucije
 Dodatak (o izvorima za zapise)
 Šest otočkih Kaštela, broj duša
 O početku i završetku pisanja ovih zapisa
 Neki napisi u crkvi sv. Lucije i o novčiću iz Bosara
 Život popa Frana Šorića i ništo od kolere
 Početak kolere 18. lipnja 1855.
 Smrt popa Frane Šorića
 Kraj kolere 31. srpnja 1855.

Drugi svezak (autobiografski zapisi)

O obitelji i djetinjstvu
 Novačenje i put na odsluženje u Pulu
 Obuka na brodu Novara
 Premještaj na brod Albatros, put u Grčku i Tursku
 Polazak iz Pule za Grčku i Tursku
 Dolazak u Trst
 Vijaj (putovanje) put Kine (30. prosinca 1883. g.)
 Gledan Portosait (Gledam Port Said) – Prolaz kroz Sueski kanal
 Carljeno (Crveno) more, Adem (Aden) i Bombanja (Bombay)
 Putovanje po moru od Bombanja (Bombaya)
 do izule Celon (Ceylon) Kolombo
 Incident, raport, kazna
 Batavija (Djakarta), Singapur
 U gradu Honkonu (Honkongu)
 Put po moru

Odlazak iz Honkonga (Svatov-Shant-ou)
 Putovanje opet po moru (Amoy=Hsia'men)
 Sangaj (Šangaj)
 Pogibija mornara (Mate Stanić), sprovod, pokop
 Chefo(?) i posjet Pekingu, dolazak u Nagasaki (Japan)
 Ponovno Šangaj, Honkong, Singapur, Kolombo
 Nova Godina 1855. - Dolazak u Aden, Jedda
 Stanje u Zvecu (Suezu)
 Odlazak iz Zveca (Sueza)
 Putovanje po moru i stanje u Pireju
 Iz Pireja u Trst
 Dolazak u Trst (10. ožujka 1885. g.)
 Put u Rijeku – počast princu Rudolfu
 Brod Novara (ukrcaj na Novaru)
 Hazburg, Karocata (ukrcaj na oklopnjaču Habsburg)
 Put i manevri duž Jadrana do Kotora i natrag u Trst i Pulu
 Manevri blizu Pule
 Ponovno ukrcaj na Novaru
 Šibenik, fortica (tvrđava) sv. Nikola
 Put od Sibenika do Pula
 Kazarna (kasarna), otpust iz mornarice
 Od Pule na Cres i Krk (put kući)

Nadomet (dodatak) kao drugi del knjige: Od ženidbe do smarti

Dolazak u Bašku, nedaće, odnos sa sestrinim mužem
 Pripreme za osnivanje obitelji, prosidba mlade
 Moja napovid (najava vjenčanja u crkvi)
 Vjenčanje, život u braku, smrt žene Jelene

Zaključak

Rukopis Marka Šorića sadrži mnoge zanimljive podatke. Ako se, primjerice, spomene popis članova bratovštine Sv. Duha iz 1461. godine koji je objavljen u *Krčkom zborniku* (sv. 75/2019), a u kojem će mnogi naći svoje prezime i tako sa sigurnošću znati da su njihova prezimena postojala u Baški prije 600 godina te da se s pravom mogu smatrati pravim bašćanskim starosjediocima. I pisac ovog članka našao je u tome popisu svoje prezime za koje je do tog časa imao dokaze da je na otoku Krku postojalo stotinjak godina kasnije od godine navedene u spomenutoj ispravi koju je prepisao Šorić. Isto je i s nekoliko popisa popova u rukopisu, a i drugih osoba koje autor spominje. Naći će i brojna prezimena koja su izumrla, kojih u Baški i na otoku Krku više nema, kao što je slučaj i s prezimenom pisca kronike o kojoj je riječ. Tiskanjem ovog rukopisa on bi mogao doći do većeg broja ljudi te bi neke mogao potaknuti na daljnja povijesna istraživanja.

IZVORI I LITERATURA

Izvori:

HRABRIĆ, Antun, „Bašćanska kronika Marka Šorića“ (računalni prijepis rukopisa, s. a.).

ŠORIĆ, Marko, „Bašćanska kronika“ (preslika neobjavljenog rukopisa, s. a.).

Literatura:

BOZANIĆ, Anton, *Baška i bašćansko područje – povijesni hod i drevna župa*, Baška: Općina Baška (izvršni nakladnik Glosa d. o. o. Rijeka), 2017.

DORČIĆ, Vinko, Bašćanska kronika, *Bakarska zvona* XII (1974) 5.

DORČIĆ, Vinko, Prezimena i nadimci u Baški na Krku, *Krčki zbornik* 1 (1970): 475-480.

RAGUŽIN, Alojzije, *Glasovita župa Baška*, knj. I-II, Krk: vlastita naklada, 1998.

SALOPEK, Dalibor – ŽUBRINIĆ, Darko, U Zagrebu identificiran novi „batomaljski list“ Statuta bratovštine Majke Božje Goričke iz 1425. godine, *Krčki zbornik* 75 (2019): 159-186.

Josip TOMAŠIĆ

Marko Šorić's Baška chronicle*Summary*

From 1901 through 1909, Marko Šorić (1860-1949), a long-time sacristan of the parish church in Baška, wrote a chronicle of the town of Baška and its surroundings from the time before Christ and then an addendum covering the period up to 1936, when his wife died. The manuscript is just over 300 pages long. The first section, accounting for roughly two-thirds of the manuscript, covers the history of Baška, and in some cases the entire island of Krk, while the remainder is autobiographical, dealing with his childhood, his nearly four years of service in the Austro-Hungarian Navy, which includes a detailed description of a voyage to China and Japan on a sailing vessel with an installed steam engine, the problems he encountered after returning home, and his wedding and harmonious marriage. In turn, the aforementioned first, historical section contains numerous legends but also many transcripts of documents from 1461 onward. Šorić mastered the Glagolitic alphabet, from which he transcribed a great deal, and he also wrote some parts of his manuscript in that script. Much of his writing pertains to church history, to churches and chapels, to ecclesiastic institutions and the clergy. Although he was not a historian but an ordinary man with a primary school education, he took it upon himself to write what no other Baška resident before him had dared to: the history of Baška. His history serve as an incentive for experts to verify the sources and origins of his records.

Key words: Marko Šorić, Baška, island of Krk, history, church history, K. u. K. Kriegsmarine.